

SOCIOLOGIJA MEDIJEV

mediji : družba / posameznik
 ↓ ← fokus

medijerje vabi in pravi

družb. učinki medijev

kritična refleksija

zgodovinska perspektiva

Osnovni pojmi študija medijev

medij - lat. medium

(redina med dvema stvarnostima)
 (posrednik)

- ↳ zavima nas razumeje med posiljatelji in prejemniki sporočil
- ↳ je sredstvo preusa sporočil v prost. in času oz. komunikacijski kanal, kar vključuje naročaj

Humphreys, 2018: 8

Mediji

internet je mešanica
obojega!

dobro ločilo so kar
oglaši!

medoseljni

in

umotični

dvosmerna, osebna
komunikac.

(npr. pismo, telegraf,
telefon)

račun:
knjiga,
film,
(?)

- enosmerna, neosebna komunikac.
- anonimna umot. prejemnikov
- masorna produk. in (periodična)

- obič arhive (npr. časopis)
- distribucija

Danes ta delitev ne velja več, saj INTERNET:
• briše razl. med medije in muč. mediji
• vključuje tako kot vse (ostale) medije.

Zgodovinsko predmet analize in raziskovanja najprej postanejo mučični mediji,
to pa zato, ker so bili prepoznavni kot sredstvo vpliva in moči.

↓
komunikologija / communication research
20-a in 30-a leta 20. st., ZDA

Geneza izraza „mass media“

↓

časopis + radio (konec TV)

↓ /

malo skupnega (zelo različna medija), oba (ve) pa drugi koncept vpliva.

Izraz se pojavi z uveljavitijo radio (časopis obstaja že prej) in razumevanjem njihove vlog kot istovrstni družbeni pojav

Mass vs. mučica oz. neugubljeno v preodu

↓

negativna konotacija se v preodu izgubi
(mučica je lahko v Sloveniji neugubljena tudi v pozitivnem smislu)

Začetki raziskovanja medijev

→ komunikologija (20-a, 30-a v ZDA, potem Evropa)

→ empirične raziskave branja, ...

mediji : tehnologija

(mediji so neke vrste podunroži. tehnologije -
- ni pa vsaka tehnologija tudi medij, mediji
imajo / nosijo vsebino)
↑ :

informac. in komunikacijska tehnologija
(IKT)

Mediji in vrednije življenje

(življenje v medijih / mediji v vredn. življ.)
↓

ne razen tistega, kar doživimo sami oz. nam
v živo povejo tisti, s katerimi se družijo, izveno
tako medijev!

↓

mediji želijo nadomestiti / replicirati človeško
interakcijo / pogovor / druženje!

čas globoke mediatsiranosti (Hepp in Couldry, 2019)

- datafizacija
- algoritmizacija
- umetna inteligenco

Mediji so danes :

- vsepristotni
- nemotljivi
- nevidni (Hittler in Deurze, 2011)
↳ tako vsepristotni, da jih ne opazimo več!
- kar vse karče ujihovo mrež (Miller, 2010)

... in kot taki ne zadevajo zgolj digitalne, milenijalke, mrežne, kibernetične, ... generacije, ki je jo poenostavljeno imenuje v kontekst tveganja in nevarnosti (Riesmayer idr., 2022),
temveč vre nas!

(B. Vidmarč)

Concept vrednega čitaljenja

pomembna vloga medijev pri strukturiraju vred. čitaljenja
(časov ni vsak dan enak)

(nekaj : danes)

verjetno bolj opazno, danes še tako nepristnosti, da je učinek težje opaziti (npr. vsak dan nov časopis, kot nevoda in karati ustvarjava neko skupnost bralcev

tega časopisa - o čem in kako razmišljajo!

↳ več o tem: e-nč.: Zamisljene skupnosti

ritual!

(B. Andersson, 1983)

mediji nam postavljajo tame za razmišljjanje!
(agenda setting)

Op: Struktura medijev je tudi načrtovana (npr. TV spored, vraj včasih - tako, da bodo vsebine primerni za tiste, ki takrat gledajo in bodo tudi oglasi gledali! → semi smo si strukturirali čas, da ne bi npr. zamudili serije! Dandanes manj čas. prost, a smo še bolj vpeti v medije! - objavljanje (želja po tem), ...).

Odp: Mediji imajo veliko moč - ţe moč izbire tega kaj objaviti je ogromna → na tak način ustvarjajo našo realnost (moje razmišlj. xa ptičico).

Primer: mobilni oz. pametni telefon
(debata o pridobitvi, vplivu, ...)

Spremenijo se naša pričakovanja!

- ↳ ne moremo se zares več odklopiti, ker vsi pričakujijo da bomo ves čas dosegljivi (včasih pa niso: če nas ni bilo doma, je bilo to razumljivo!)
(stari, služba, ...)
- ↳ to da smo ves čas dosegljivi je postal standard

- novo pričakovanje: "večna" dosegljivost
- spremenjen odnos do prostora in časa (lahko smo v svojem mぬuncu - tudi npr. z prijigo, ne samo telefon!) in nekako dvojno izkoriscamo čas - doc stvari meriti!)
- spremenjeno razmerje javno/zasebno
(tudi v zasebnem času te lahko njam npr. služba)
- weisure (work + leisure) (Conley, 2009)
 - ↳ danes oboje močno prepletenu
- nomadika intimitost (Williams, 1974)
- naključna in izbrana družabnost (Fortunati, 2002)
 - ↳ včasih naj bi bili bolj družabni (bolj naključno družabni), danes pa bolj izbrano družabni (prez. npr. telefona - kar je naša izbira, včasih pa te izbire ni bilo zares, teme sa pogovor bolj naključne: vreme, politika, ...)
- (medijška) večopravilnost!
- neudoma delna pozornost (Stone, 1998)

- odsotna prisotnost (Gergen, 2002)
 - ↳ fizično prisotni, mentalno odsotni (veliko danes, pa sploh ni nov pojem!)
- phantom vibration symptom
 - ↳ Audi ugasjen telefon je morda npr.!
- nadzor (v več pomenih!)
 - ↳ če je nekaj zastoplj., to plačujemo z informacijami

Malo xgodovine...

... javni telefoni izgrevajo, jasno (danes so osebni tel. tako dostopni, da ni več potrebe)

Odp: Stac. tel. pogosto na modulaciji v stan. - dostopnost!

Prova domaća naloga! (Do 3.3.2025)

~ 2 strani
~ samo tekst, ne enjizo